

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 31.

V Ljubljani, v soboto 4. avgusta 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamaolje in oznanila** se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15**. Uradne ure od ure 3—6 p.p. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda.

V sredo je Radovljica imela redke posete. Prihitelo je v njeno okrilje okolu 100 slovenskih mladinojubov iz vseh slovenskih krajev na XV. skupščino sv. Cirila in Metoda.

Skupščinarje so na kolodvoru pozdravili Radovljčani z domačo godbo in ognjegasnim društvom ter najnovejša podružnica Ciri' Metodove družbe — ženska podružnica Radovljiška Radovljica je bila odeta v praznično obleko. Raz vsake hiše so plapolale zastave in slavoloki s primernimi napisi so pozdravljali skupščinarje.

Sosebno srčen je bil pozdrav na glavnem trgu od strani g. župana Robleka. V ognje vitih besedah je g. župan pozdravljali skupščinarje, izražajoč željo, da bi družba vedno uspešno delovala na korist vseh Slovencev. Družbin prvomestnik g. mons. Tomo Zupan se je na tem iskrenem pozdravu toplo zahvalil, kažoč na na kolo v radovljiškem mestnem grbu in kličeč „S kolesom časa naprej za domovino!“

Vršila se je je nato sv. maša v dekanijški cerkvi. Udeležniki so pri tej priliki občudovali krasne glasove učiteljskega kvarteta, gg. Rozman, Rus, Piancki, Ažman, ter domačih deklet.

Ob 11. uri je na Hudovernikovem vrtu otvoril prvomestnik g. prof. Tomo Zupan skupščino. Spominjal se je v svojem nagovoru Slomškove stoletnice, stoletnice moža, ki je bil apostol Slovencev in ki jih je tudi po bratovščini sv. Cirila in Metoda združeval za vero in dom.

Družbeni vzorni tajnik gospod župnik A. Žlogar je podal poročilo, polno lepih krščansko-narodnih mislij. Mej drugim je o šolskem vprašanju na Slovenskem izrekel naslednje velevažne besede: „Mej najvažnejšimi vprašanji, katera se rešujejo na Slovenskem, je šolsko vprašanje. Ko je veleum, sedaj vladajoči papež Leo XIII., z bistrim očesom zroč sedanji svetovni

tok, izrekel besede: šolsko vprašanje je za krščanstvo vprašanje za življenje in smrt — vzdramil je i Slovence, da so resneje in treznejše razmotrivali o svojem šolstvu ter prišli do zaključka, da je zanje to vprašanje res vprašanje za življenje in smrt — takó v verskem, kakor v narodnem obziru“

Z letošnjo skupščino je družba doživela že tretji kvinkvenij, katerega se pa ne more veseliti, ker, čim dalje obstaja, tem bolj kričeči so dokazi, da smo Slovenci na šolskem polju brezpravni, da nam država ne da tistega, kar bi mogla dati po drž. zakonu in božjem pravu. Družba pri svojem delovanju za slovensko šolstvo ob mejah ne lovi v svoje šole tujih otrok, kakor to delajo druge, tuje, laške in nemške šolske družbe. Naše geslo je: „Mi ne maramo za Vaše, a Vi pustite nam, kar je naše!“

Ideja narodnosti bode zmagala v sedanjem stoletju. Pogoj za to je, da so nam šole postavljene na pravo, pedagoško podlago. Jasno in točno je govornik označil to podlago z besedami: „V naših šolah vladaj duh Slomškov, ker ta je vsklil prav iz čuvstvovanja našega dobrega naroda. In tu družbino vodstvo s sladko zavestjo lahko konstatuje, da se naši zavodi v resnici oskrbujejo v duhu Slomškovem. Tako, mislimo, smo najbolje služili veri svojih očetov, domovini slovenski in naši državi, akopram ona to naše delovanje še prezira.“

V minolem letu 1899. je imela družba sv. Cirila in Metoda 141 podružnic, od katerih pa tretjina podružnic spi! Novih pokroviteljev si je družba pridobila 13. Šolskih zavodov je 20. Znova so bili ustanovljeni: ljudska šola na Muti (32 otrok), otroški vrtec v Devinu (28 otrok) in otroški vrtec v Trziču, 54 otrok. Otroški vrtec v Celju šteje 51 otrok, otroški vrtec v Mariboru 59 otrok, slovenska štirirazredna deška ljudska šola pri sv. Jakobu v Trstu 255 učencev, štirirazredna dekliška ljudska šola pri sv. Jakobu v

Trstu 228 deklic, otroški vrtec na Greti 68 otrok, otroški vrtec v Pevmi pri Gorici 43 otrok, otroški vrtec gospe Germekove pri sv. Ivanu v Trstu 45 otrok, otroški vrtec gdč. Gregoričeve v Skednju 52 otrok, trirazredna šola v Št. Rupertu pri Velikovcu 160 otrok, otroški vrtec v Podgori 48 otrok, vrtec v ulici sv. Klare v Gorici 66 otrok, v ulici Barzellini 63 otrok, pod Kostanjevico 77 otrok, šestrazrednica v Gorici 380 otrok.

Učnih in zabavnih knjig se je razposlalo 2505.

Blagajnik družbe g. prof. Petelin je poročal: Dohodki so bili l. 1899. Prispevki podružnic 6626 gld. 94 1/2 kr.; Pokroviteljstva 1564 gld. 25 kr.; Podpora slav. dež. zbora kranjskega 1000 gld.; Podpora slav. očinskega sveta ljubljanskega 500 gld.; Darila 45 slov. hranilnic in posojilnic 1035 gld.; Novoletni darovi 171 gld. 42 kr.; Darovi Mohorjanov 27 gld. 33 kr.; Razni darovi 1070 gld. 74 kr.; Iz nabiralnikov 120 gld. 7 kr.; Zbirke časnikov 2776 gld. 42 kr.; Od vžigalic 800 gld.; Od kave 300 gld.; Od platna, svinčnikov, mila in razglednic 231 gld. 94 kr.; Jur Vrečkova zapuščina 27655 gld.; Iz Mart. Drčarjeve zapuščine 1029 gld. 27 kr.; Volila 637 gld. 40 kr.; Dohodek akademije v Pragi 600 gld.; Obresti od glavnice in terjatev 184 gld. 44 kr.; Za prodane knjige 657 gld. 63 kr.; Najeto posojilo 9000 gld. Skupni prejemki torej 55987 gld. 85 1/2 kr. Troški so bili: Šolstvo v Trstu 5379 gld. 85 kr.; Šolsko poslopje v Trstu 1228 gld.; Šolska vrtca v Rojanu in na Greti 1896 gld. 22 kr.; Šolstvo na Goriškem 1642 gld. Šolski vrtec v Mariboru 721 gld.; Šolski vrtec v Celju 460 gld.; Posestvo na Muti 10978 gld. 32 kr.; Šolstvo v Velikovcu 983 gld. 30 kr.; Šolsko poslopje v Velikovcu 6198 gld. 20 kr.; Podpore 311 gld.; Nagrade 380 gld.; Knjige, učila in tiskovine 1020 gld. 35 kr.; Stanarina v „Nar. Domu“ 120 gld.; Pristojbine od volil 44 gld. 84 kr.; Obresti od dolgov 764 gld. 63 kr.; Razni troški 279 gld. 24 1/2 kr.; Vrnjena

Zmaga poštenosti.

(Slika iz mestnega življenja.)

Zlati solnčni žarki so zadnjikrat poljubili tenke meglice na obronku gorâ in lehka noč je legla na zemljo. Tisoče cvetov je zaprlo svoja očesca, tisoče svetlih zvezdic je pa zamigljalo na jasnem nebu. Kakor na začarani ladiji se pripelje izza gore polna luna in se veličastno pomika po nebesnem prostranstvu. Kako milo, kako čarobno je vse v svobodni naravi! Mladenič se raduje in živahno vriska, v srce deklici lunin svit vlija blago melanholijo, rezke črte se ublaže na obličju moža in stavec postaja otrok ter prepeva z otroci, da odmeva v tiho noč. Čuden vpliv ima narava na človeka, zlasti lep poletenski večer zunaj na kmetih.

Tega vžitka meščani nimajo. Vedno ista podoba na ulicah. Ko utihne šum in tekanje semtertja, se začujejo v premorih le že posamezni koraki po trdem tlaku. Tam se poslavlja cela družba, tu se priziblje počasi kak penzionist iz nizke gostilne, kjer je ob stari kapljici znancem vnovič razložil polovico svojih imenitnih skušenj iz dolgega življenja, govori sam s seboj in dela načrte za prihodnji dan.

Danes se je zgodilo nekaj posebnega. Po ulici jo pribriše urnih, a težkih korakov mlad mož, kateremu se po opravi pozna, da je sprevodnik na železnici. Ne briga se za kraljico neba, ki ga z jasnega tako debelo gleda skozi ozko odprtino ulice, ampak pospešuje korake, da bi bil prej doma. Le še malo stopinj in počival bode na ljubi postelji. Saj je pa tudi počitka potreben, ker je danes dovršil dolgo, utrudljivo vožnjo v silni vročini.

Kar prileti pred njega na ulico iz sosednje hiše objokana, kakih 19 let stara deklica, mu prestriže pot in zakliče: „Gospod, pojdite, pomagajte!“ Zavzet je gledal sprevodnik, kaj to pomenja, ker deklica ihtenja ni mogla govoriti, ampak ga je le za roko prijela in namignila, da naj gre naglo za njo. Slutil je, da se je moralo nekaj nenavadnega zgoditi in uslišal je njeno prošnjo. Prišla sta v revno opravljeno sobo. Na postelji leži starka z zaprtimi očmi, blede je kakor vosek in glavo ima zavezano z ruto.

„Mama, mama!“ zakriči deklica, „ali ste res mrtvi?“ in omahne bolesti. Sprevodnik potrese starko, a ona se ne gane. Nasloni se k njej in posluša, če ji še bije srce. „Še je življenje v njih“, reče sprevodnik. Čez malo tre-

nutkov je žena zasopla. Zdaj še le je odleglo tudi deklici, ko ji je posijal žarek upanja. „Tam le sem šivala pri oknu“, jame deklica pripovedovati sprevodniku, „kar so mati, ki že nekaj časa bolehalo, globoko zastokali. Skočila sem k postelji, a vse jim je bilo zastalo. Klicala sem jih, pa zastoj. Silno sem se prestrašila. Oprostite, da sem Vas v obupu in svoji veliki stiski prišla klicat na pomoč.“

Čez nekaj časa bolnica zašepeta: „Marta, žejna sem!“ Deklica skoči po kozarec vode in jo s tresočo roko ponudi materi. Kmalu se je bolnica zavedla in pogumneje izpregovorila po kako besedo.

„Le skuhajte materi dobre juhe ali pa čaja“, reče sprevodnik Marti, „ne bodo še umrli ne!“ „Ako nimate čaja pri roki, ga vam jaz jutri zjutraj lahko prinesem, dobil sem prav dobrega v Trstu.“ Z živahnim očesom je deklica pogledala mladega usmiljenega moža in se mu še enkrat zahvalila, ko se je poslovil in ji voščil lahko noč.

Na vse zgodaj zjutraj je že potrkal sprevodnik na vrata in stopivši skozi duri pomolil Marti zavitek s čajem. „Huda noč je bila, še dvakrat je mamó napadla omedlevica. Goreče

posojila 24800 gld. Skupni izdatki za l. 1899. so torej 57207 gld. 21 1/2 kr. Velikovoško šolsko poslopje je veljalo 36413 gld. 17 kr. ter je popolnoma plačano. Tržaško šolsko poslopje je veljalo 19.000 gld. in je še dolga 8000 gld. Šolsko poslopje na Muti je veljalo 9000 gld. Družba je dobila posojilo 9000 gld. pri marenberški posojilnici. Dolga je torej na poslopih 17.000 gld. Vrednost družbinih poslopij znaša 64.413 gld. 17 kr. Ako se dolg odšteje, pokaže se sedanja čista vrednost 47.413 gld. 17 krajcarjev. Vse družbino premoženje znaša 51.529 gld. 18 kr.

Čuli smo še mnogo lepih govorov na skupščini. Dr. Vidrič iz Zagreba je občudoval vspehe naše šolske družbe, g. Somrek iz Marenberga pa je opisoval kako štajarsko nemštvo s podkupljanjem učiteljev skuša pomakniti slovensko mejo preko Drave. Družbina šola na Muti bode krepak slovenski branik, a sledi naj ji še slovenska šola v Marenbergu. S kako silo se potujčujejo slovenski otroci, priča to, da se je njemu, ko je prišel v Marenberg, zapovedalo, da mora pobrati otrokom slovenske katekizme, katere je razdelil slovenskim otročičem. Zapoved je prišla od okr. šol. sveta, ki je grozil, da bode sicer knjige orožnik pobral, in iz Gradca. A on se ni udal in slovenski katekizmi so ostali. Otroci niso znali slovenski brati in pisati. Slovenske besede je moral pisati z nemškimi črkami, da so se naučili otroci slovenskih molitvic.

G. župnik kanonik Treiber s Koroškega nam je pojasnjeval žalostne koroške razmere. Zadnji čas je vlada poslala proučavati te razmere „nepriustranskega“ komisarja, a ta komisar je našel, da je po koroških šolah še vse premalo nemški.

V odbor so bili soglasno zopet izvoljeni izstopivši gg: I Murnik, M. Petelin, dr. I. Svetina in A. Zamejic, v nadzorništvo gg. O. Dolenc, M. Malenšek, Fr. Povše, F. Ravnikar, I. Vrhovnik; v razsodništvo I. Gogola, A. Kalan, dr. Munda, dr. Stor, Žagar.

Vodstvu se je izrekla zahvala in zaupanje, cesarju pa je prvomestnik ob končanem dnevnem redu zaklical „Slava!“

Od banketa omenjamo v prvi vrsti napitnico radovljiškega župana gosp. Robleka, ki je izzvala burno odobravanje. Govornik je kazal, da danes prijateljski sedimo mej seboj, ter je želel sloge narodu slovenskemu ter je napil družbi. Ta napitnica bila je važna, ker se je baš na letošnji skupščini pokazalo, da je sloga v družbi radi tega, ker se nihče še ne upa napasti krščanstva, ki preveva družbino delovanje, kar sta gg. prvomestnik in tajnik na skupščini javno povdarjala. Da, krščanstvo to je stališče, na katerem je vsem Slovencem združenje mogoče! Pohvaliti moramo radovljiško godbo, ki je tudi pri banketu prav lepo svirala ter bila neutrudna. Omenjamo še, da je Rus dr. Umeckij napil slovanski kulturni ideji.

sem jih priporočala Materi božji na Brezjah. Sedaj je zopet malo bolje“. Tako je pripovedovala skrbna hčerka, ki je kazala iskreno ljubezen do svoje matere.

Pa sta se tudi res radi imeli mati in hči. Živeli sta za se in se nista brigali za cel svet. Deklica je pridno gonila šivalni stroj, da sta imeli za hrano in stanovanje. Razvajeni sta bili tako malo, da deklica ni znala skuhati niti čaja. Sram jo je bilo tega, vendar je sprevodniku obstala, da čaja še ni kuhala. S hvaležnim srcem je tedaj od njega sprejela pouk, kako naj ga skuha.

Ko je starka čaj povžila, ji je bilo dokaj bolje. Tudi Marta je hvalila sladko, krepilno pijačo. Sedaj še-le se je sprevodnik France predstavil bolnici in se potem poslovil. „Še kaj nas obiščite, dobri mož!“ reče starka s slabim glasom. „O, gotovo morate še priti“, pristavi Marta. Molče jima je France segel v roko in odšel. Dolgo časa sta se še obe potem pogovarjali o dobrosrčnem mladem sprevodniku.

(Konec prihodnjic.)

Popoludne je bil izlet v Poljče, ki pa udeležnikov ni zadovoljil, ker bi bili vsi raje ostali v prijetni družbi vrlih Radovljičanov.

Laški kralj umorjen.

Grozno zlodejstvo je zopet razburilo svet. Kleta roka človeka, ki si je pogazil v prah vero in ž njo vse ideale, vso poštenost, ter postal zver v človeški podobi, je umorila laškega kralja Umberta, ki je vladal, ljubljen od svojega ljudstva, Italijo od 9. jan. 1878 l. z vzorno sprogo lepo kraljico Margarito, s katero se je poročil dne 22. aprila l. 1868.

Naj podamo svojim čitateljem nekaj vestij o strašnem umoru, kateri se je zvršil zadnje nedeljo zvečer v Monzi.

Kralj je bival v Monzi, okrožnem mestu v milanski provinciji. V Monzi, ki šteje 18.000 duš, ima kralj svoje letovišče. Danes teden je župan kralja povabil, naj se v nedeljo udeleži slavnosti telovadcev. V nedeljo ob polu 9. uri zvečer se je kralj pripeljal mej telovadca ter jim je sam razdeljeval darila. Ob 10. uri se je kralj usedel v voz, da se odpelje. V tem trenutku je skočil proti vozu kakih 39 let star človek in je trikrat ustrelil na kralja. Kralj se je dvignil raz sedeža, a v istem hipu tudi padel nazaj mej blazine in zaklical „Saj ni nič“. Množica je padla po napadalcu. Vojaki so morali z ljudmi prestati pravi boj, da ni ljudstvo pobilo napadalca. Voz s kraljem je v največjem diru letel v kraljev dvorec. Ob polu 12. uri je kralj izdihnil svojo dušo. Jedna krogla ga je zadela v srce, dve krogli ste zadeli kralja v ramo in roko. Kraljica Margerita, s katero je kralj živel v uzornem zakonskem življenju, je prihitela ob kraljevo postelj in zaklicala zdravnikom: „Pomagajte vender za božjo voljo!“ Zdravniki so morali odgovoriti: „Veličanstvo, naša umetnost ne pomaga nič“. Kraljica je omedlela.

Morilec je Gaetano Bressi, doma iz Prata v Italiji. Prato je malo mesteca, jedno uro severno od Florence, in ima pretežno socijalno-demokratsko prebivalstvo. Napadalec je izučen svilotkalec

Ko je Bressi streljal je bil popolnoma miren, na roki je imel belo rokavico. Prišel je še-le 27. julija iz Pattersona v Ameriki. Pred dvema letoma je bil Bressi v Budimpešti, od koder je izginil, ko je čul o umoru cesarice Elizabete. Napadalčev brat je laški poročnik. V napadalčevem žepu so našli laški list „Socijalno vprašanje“, katerega izdajajo v Pattersonu Italijani. List pozivlja k umoru kraljev in cesarjev v prvi vrsti k umoru laškega kralja, katerega so anarhisti že l. 1878, in 1897, poskušali umoriti, a se jim ni posrečilo.

Nekega laškega anarhista, ki je začetkom julija t. l. potoval preko Pontebe v Italijo z naročilom, da umori laškega kralja, so prijele avstrijske oblasti. Ta človek je povedal, da so obsojeni na smrt še štirje drugi vladarji, da njegovo aretovanje ne bo preprečilo načrta, ker mu je že določen naslednik. Avstrijska vlada je italijanski vladi že 2. julija naznanila, da je neka tajna družba sklenila kralja umoriti. Italijanska vlada je takoj storila korake za večjo kraljevo varnost, a kralj je odločno zahteval, da mora ostati vse pri starem.

Pri aretovanju ni kazal morilec nobenega kesanja ter je izjavil, da je anarhist. Takoj, ko so Bressija pripeljali v zapor, je bil isti zaslišan. Pri zaslišanju je Bressi že precej v ječi na vprašanje, ali se kesa, odgovarjal: „Ne! Hotel sem kralja umoriti kot anarhist, ki sovraži monarhijo“. Morilec je vedel, da pride kralj v Monzo, kjer ga je čakal z revolverjem. Ponoči v nedeljo je v ječi več časa razmišljal, potem pa trdno zaspal do zjutraj. — Na revolverju je datum umora don Karlosa in cesarice Elizabete. Kraljica je svarila kralja, naj ne gre k slavnosti telovadcev. A ni se dal pregovoriti. Kralj je dejal: „Dvakrat sem ušel umoru in bodem tudi tretjič, ako hoče usoda!“

Po vseh morilčevih izjavah je sklepati, da je bil umor naročen v Pattersonu v Ameriki. Policija je prijela nekega Salvadora Quantavalli in Antonija Lamier, ki sta z Bressijem

prišla iz Amerike. Pri prvem so dobili neko dopisnico, s katero se ga vabi na sestanek v Florenci dne 8. julija. Značilno je tudi, da se je pred kratkim izrazil tudi zaprti Luccheni, da je sedaj prišla vrsta na laškega kralja.

Milanska policija pa je zasledila v hiši neke Rameli tajna pisma, iz katerih je razvidno, da je Bressi živahno občeval z anarhisti.

O Bressijevem drugem zaslišanju, ki se je vršilo v četrtek, se nam poroča: Na poziv preiskovalnega sodišča je morilec živahno vstal s sedeža. Sodniku je izjavil s ciničnim smehom: „Prišel sem samo radi tega v Monzo, da umorim kralja, ki zastopa ustavo, ki se ne strinja z mojimi načeli.“ Na vprašanje, kaka so njegova načela, je zamahnil z roko. „Ali obžalujete dejanje?“ — „Ne! Še jedenkrat bje izvršil!“ Dalje je povedal, da je bil dva dni v Monzi. Vedel je, da se kralj udeleži slavnosti. Samokres je imel že dolgo pripravljen. Ko bi sedaj ne bil mogel umoriti kralja, bi bil čakal ugodnejše prilike. Jednako Lucheniju se tudi on veseli, da se peča ž njim ves svet. Konečno je zahteval sladkorja in vina, česar pa ni dobil.

Pogreb kraljev bode v Monzi, na kar pripeljejo kraljevo truplo v rimski Pantheon.

Prestolonaslednik Viktor Emanuel, ki je bil rojen 11. novembra 1869 in je poročen s hčerjo črnogorskega kneza, Heleno, je bil za časa umora kralja na potovanju. Dobil je vest o kraljevi smrti v Pireju na Grškem, v trenutku, ko je hotel s svojo soprogo na ladijo, da se odpelje proti Črni Gori. Odpotoval je takoj proti Rimu, kamor je prišel v sredo zjutraj. Iz Rima je nova kraljevska dvojica takoj odpotovala v Monzo. Prisegla je novemu kralju vsa armada, v ponedeljek se pa snide laški parlament, kateremu se predstavi Viktor Emanuel kot novi vladar in odda slovesno prisego. Novi kralj je izdal naslednji oklic na narod: „Pozvani na prestol vršimo bridko dolžnost, naznaniti deželi grozno nesrečo, ki je tako silovito končala dragoceno življenje kralja Umberta. Narod bo v svoji odkriti ljubezni do presvetlega pokojnika obsodil grozoviti zločin in ohranil časten spomin plemenitemu kralju, ponosu svojega naroda, ki je častno nadaljeval tradicije savojske hiše. V neomajni zvestobi se bo oklenil narod naslednika in s tem pokazal, da ustava ne umrje.“

Bressi je iz poštene rodbine, ki si zasluži svoj kruh s težkim delom. Njegov brat poročnik je prosil, da sme spremeniti svoje ime, in je ob enem prosil za odpust od vojakov. Dejal je, da bi brata zadavil, ko bi vedel, kaj namerava. Bressi se je zadnje dni vadil, streljati na tarčo. Bressi je oženjen. Njegova žena in njegov otrok živita v Hobokenu ter se je njegova žena izrazila: „Moj mož je bil socijalni demokrat ter je kot tak sovražil vse vladarje in kapitaliste“.

Kralj Umberto je bil žrtev zarote anarhistov. Oblasti so poizvedele, da je bil Bressi izvoljen od anarhistov v Novem Jerseju v Ameriki, da umori kralja, ker se je prvi izvoljenec neki Sperando ustrelil. Glava anarhistov v Pattersonu grof Moledeschi se je baje pogajal z obema. Pred umorom so imeli anarhisti sestanek v Parizu. Neki Lanner, ki je skoro gotovo tisti mož, katerega so videli v Monzi v Bressijevi družbi, je imel nalogo, umoriti kraljico Margerito, drugi so bili pa izvoljeni, da umore nemškega cesarja. Lannerja, ki je iz Trienta, so že zaprli v Joseji. Aretovanih je mnogo anarhistov.

Morilec rad spi v ječi in ima silno dober tek. Ko je v četrtek prišel preiskovalni sodnik k Bressiju, dejal mu je morilec: „Jaz sem zaspal, pridite jutri“. V petek je prišel preiskovalni sodnik k njemu, a Bressi ni hotel začeti koma nič povedati. „Zakaj ste pa rekli, da naj pridem danes?“, vprašal je sodnik. „Zato, ker sem se vas včeraj bal“, odvrnil je Bressi. Nato je Bressi povedal, da je v Ameriki bil najprej soc. demokrat, nato anarhist. Dne 24. julija je prišel v Milan ter stanoval pri družini Ramella, kateri je rekel, da je Francoz iz Amerike. V Monzo je prišel v petek. V soboto sta bila pri

njem dva znanca. V nedeljo je več ur čakal na kralja v kraljevem parku, ker je vedel, da se ondi kralj večkrat sam sprehaja.

Bressi ne bo obsojen na smrt, ker v Italiji smrtno kazni ne poznajo. Obsojen bode v dosmrtno ječo ali na galere.

Kraljica Margarita je imela v nedeljo hude slutnje in je dejala kralja, naj ne gre k telovadbi, a kralj ji je odvrnil, da se mu nič ne zgodi. Skrbna kraljica je klicala ministru: „Pazite na kralja!“ Ko je morilec kralja zadel, rekel je kralj: „Nič ni“, potem pa zgrudil se v voz in je dejal: „Mislim, da nisem zadet. Začutil sem le močan udarec po glavi.“ Kraljeve oči so nakrat osteklenele. „Addijo!“ je vskliknil in vzdihnil.

Anarhisti so sila veseli in nič ne prikrijevajo svojega veselja. Socijalni demokratje so s tem pokazali v Italiji svoje srce, da njihovi listi, ki so naznanjali umor, niso izšli s črnim robom. Nekaj dni prej je socijalnodemokratska večina obč. zastopa v Milanu sklenila, da kralja, ko se bode peljal iz Monze mimo Milana, ne pozdravi. Na kolodvoru v Rimu sta dva delavca klicala prestolonasledniku, ko se je vrnil: „Živela anarhija!“ Bila sta takoj aretovana. V nekem mestu v Švici so laški delavci, ko so zvedeli o umoru kralja, priredili po mestu spreved s harmoniko in prepevali vesele pesmi. Tovarne v Pattersonu v Ameriki, kjer imajo laški anarhisti svoje glavno gnezdo, so odpustile vse laške delavce.

Spomina vredno je to, da je morilec Bressi zopet Italijan. Postala je Italija domovina anarhistov. Lucheni in Bressi dokazujeta, da pripadata stranki morilcev, ki se ne ustraši niti najstrašnejšega umora. Ta svojat se po dovršenem hudodelstvu še cinično reži in veseli, da se je dejanje posrečilo. Od kod ta propadlost? Tega je krivo pasjeverstvo, ki se v ustih moderne gospode imenuje liberalizem. Tropa liberalnih parazitov že nekaj časa vrti glavna kolesa pri politiki evropskih vlad. Niti ena vlada ni več katoliška. Na Italijanskem so brezverci prosveto pritirali celo takó daleč, da se leto in dan v nobeni državni šoli celega kraljestva ne podučuje krščanski nauk in se ne sliši nič o Bogu in veri. Pri takih razmerah ni čudo, če ljudje dobe prepričanje, da je človeštvo le tolpa dvonožnih zverij, ki smejo druga drugo ugonobiti. Katoliška vera seveda drugače uči o pomenu človeka, drugače uči o spoštovanju, katero smo dolžni gosposki. A katoliška vera se zatira.

Lucheni in Bressi sta propalici brez idej, to sta dva učenca materijalizma, dva trebuho-viča, katerima je trebuh — Bog. Pripadata onim, ki ne verujejo, da Bog človeka po smrti kaznuje za hudobna dejanja, ker ne verujejo, da je človeška duša neumrjoča. Tega je kriva vzgoja.

Šole hočejo ločiti od cerkve tudi slovenski liberalci. Tudi pri nas se najdejo že propalice, ki pravijo, da je katoliška vera nesreča za ljudstvo, da ni treba duhovnih vaj in da naj se veroučitelji pahnejo iz šole ven. Ljudje s takimi nazori so vzgojitelji socijalnega nereda in proizročitelji kraljevskih umorov. Če vlade hočejo pomagati vladarjem in narodom, naj v luknje vtaknejo anarhistično bando in tiste liberalce, ki jo zagovarjajo, pa bode bolje na svetu in kmalu dobimo socijalni mir.

Izvirni dopisi.

Iz Zagreba, 1. avgusta. — Abiturijentski sestanek v Zagrebu. Minuli so dnovi veseljačenja in zabave, katero so si privoščili nekateri slovenski in hrvaški abiturijentje v Zagrebu v dneh 27., 28. in 29. avgusta. Pisalo se je kolikor toliko o tem v „Hrv. Domovini“ in „Obzoru“, pa tudi v slovenskih listih je bilo nekaj čuti. Ker se je pisarilo o vsem z dobro premišljeno pretiranostjo, naj podam nekaj verodostojnih podatkov.

Že v naprej se je vedelo, da sestanek ne bo dosegel žeželjenega uspeha, ker so krščansko misleči abiturijentje sklenili, in to povsem opravičeno, da se ga ne udeleža. Doslej je bilo običajno, da so se abiturijentje pri svoji svečanosti udeležili tudi sv. maše, a ljubljanski mladi libe-

ralčki so sklenili, naj se letos maša opusti. Kar so zadnjič storili ob 25letnici mature gg.: ravnatelj Šubic, dr. Gregorič, dr. Bock, to bi mladi abiturijentje ne smeli storiti, ker je baje že sv. maša sedaj „klerikalna“. S toliko nadutostjo se krščansko misleči abiturijentje niso mogli bratiti. Toda ne glede na to, naj podam malo sliko o celi „svečanosti“.

Točno ob 4:20 m v petek je prišlo na kolodvor nekaj manj nego 50 Slovencev. Vsak slovesen sprejem je bil zabranjen. Policija jih je peš in na konjih spremljala v mesto. Na kolodvoru je čakalo Slovence do 30 hrvaških abiturijentov ter nekaj družih dijakov, ki so tudi pri slavnosti predstavljali abiturijente, s tem, da so odičeni s trobojnicami prepevali in prodajali listke za šaljivo tombolo. Poleg dijakov je prišlo na kolodvor tudi kakih 100—150 družih ljudi! — Nato so se pridružili ti udeleženci Torbarjevemu pogrebu, potem so se razkropili po mestu.

Zvečer so se zbrali v „Slogini“ dvorani čisto skriti in daleč od družega sveta. Tam jih je pozdravljala abit. Mažuranič, zahvalil ga je neki Starè iz Ljubljane. Potem so se razšli ter se v dolgi noči pripravljali na zborovanje, na resnovažno zborovanje.

Drugi dan je bila skupščina. O prvi točki bi imel govoriti Slovenec Vodušek, pa ga ni bilo, pravijo, da je predolgo spal. Zato so prešli takoj na drugo točko, o kateri je navdušeno-klaverno razpravljala abit. Starè. Med tem je priromal na skupščino vendar komodni Vodušek; družega menda ni treba povedati, nego to, da je vstopivši v zborovalno dvorano še — jedel. Fant se je pač temeljito zavedal važnega trenutka! Ko mu je hotel predsednik Tučan podeliti besedo, je to zabranil vladin zastopnik, na kar so zborovalci soglasno protestirali in ostavili dvorano. Skupščina, ki naj bi tvorila glavni del našega sestanka, je bila razpuščena radi lahkoumnosti jednega člana. To je najboljši dokaz, kako vrolo so nekateri razumevali ta sestanek.

Banket, ki je trajal od pol ene do pozne noči, je bil popolnoma v redu. Vzdržavali so red pisatelj dr. Hranilović, urednik Pasarić, dr. Radič in nekaj vseučiliščnikov zagrebških. Stoloravnatelj je bil Čeh Zigmund, jedini iz Češke. Na celim sestanku abiturijentskem je bilo do 45 Slovencev (koliko abiturijentov?), potem 30 Zagrebčanov, nekaj nad 20 iz družih hrvaških gimnazij — torej vseh skapaj komaj 100 abiturijentov, ali še ne.

Tretji dan se je vršila ljudska slavnost, katera se jim je dovolila po posredovanju pokrščenega žida, zloglasnega nasprotnika vseh hrvaških rodoljubov, dr. Tavčarjevega prijatelja dr. Franka. — No, navzlic temu je bila to še najsrečnejša točka abiturijentskega sestanka, ker prišlo je vsaj nekaj občinstva na veselico.

Kako nepristranske namene so imeli slovenski udeleženci, priča dejstvo, da so poslali udanostno brzojavko ljubljanskemu Hribarju in slovenskemu grobokopu dr. Tavčarju. Abiturijent Starè je skušal predlagati nekako nezaupnico svojim „klerikalnim“ tovarišem, a nekateri vrli hrvaški abiturijentje so ga vendar pregovorili, naj se nikari ponovno ne blamira.

Tak je bil ta „svečanostni“ sestanek hrvaških abiturijentov s kranjskimi liberalno-nasiminkanimi dijaki, — nov dokaz, koliko premore v Jugoslovanih liberalizem.

Politiški pregled.

Češki poslanci se na shodih nič kaj ugodno ne izrekajo za obnove stare desnice. Nekateri žele, naj se državni zbor razpusti. Cesar se je baje izrekel proti nasilni omejitvi obstrukcije.

Napad na perzijskega šaha. V četrtek bi bil tudi perzijski šah skoro postal žrtev anarhističnega atentata. Peljal se je šah v Parizu, kjer sedaj ogleduje razstavo, na sprehod. Nakrat je prodril neznan človek kordon stražnikov ter skočil na šahov voz. Z revolverjem je meril napadalec na šaha, ki je tudi v hipu izvlekel svoj revolver in pomeril na napadalec, toda v istem hipu se je že tudi vrgel veliki vezir na napadalec. Stražniki so napadalec hitro izvili revolver, v

katerem je bilo pet patron, ter ga peljali pred policijskega komisarja, kateremu je okoli 27 let stari napadalec dejal, da mu ne bo nič odgovarjal, ker je za dejanje odgovoren samo svoji vesti. „Recite policijskemu ravnatelju“, zaklical je zbesneli anarhist, „naj prosim za umirovljenje, sicer bode umorjen.“ Kakor poroča brzojav iz Pariza, je res že nenadoma umrl preganjavec in dobri poznavatelj anarhistov policijski komisar Andree. Policijski komisar je prepričan, da so napravili anarhisti veliko zaroto proti kronanim glavam in da je napad na perzijskega šaha v zvezi z napadom v Monzi. Šah je pred dnevi dobil pismo, ki mu je naznanilo, da je neki Bressijev prijatelj v Neaplju izbran, da šaha umori.

Srbski kralj Aleksander se bode torej jutri poročil z Drago Mašin. Pri poroki bo po svojem zastopniku pričal ruski car. Aleksander je torej srečno premagal vse zapreke. Drago Mašin so mu hoteli celo odpeljati. To se je zgodilo tako: Kralj je hotel povedati svojim ministrom, da se bo zaročil z Drago Mašin, zato je povabil ministre na obed, da bi jim razkril svoj načrt. K obedu nista prišla ministra Nežič in Genčič, ki sta menda slutila, kaj se bode zgodilo. Kralj je poslal sele po ministra in seli so poizvedeli, da sta ministra pri Dragi Mašin, kateri prigovarjata, naj zapusti Srbijo. Draga Mašin je res že zapustila svoje stanovanje, ko je prihitel Aleksander ves razburjen na njen dom. Na Mašinem domu je dobil Aleksander le njenega brata, aktivnega srbskega častnika. Le ta mu je izjavil, da je Maši dal častno besedo, da nikomur ne pove, na katero stran se je obrnila. „Meni moraš povedati“, zakričal je kralj, „kot kralj te odvežem častne besede.“ Brat Mašin je Aleksandru nato povedal, da je Mašin skrita pri sorodnikih in da ondi čaka na odhod prvega vlaka. Aleksander je zapovedal, da mora Mašo takoj pripeljati nazaj v njeno stanovanje. Ponjo je šel njen brat, Aleksander jo je pa čakal z vsem svojim spremstvom, vpričo, katerega jo je zasnubil, ko se je vrnila ob bratovi roki.

Vojna v Kini. Mejnarnodne čete so že nastopile pot proti Pekinu. V Tientsinu so mednarodne čete zaplenile Kitajcem 300 topov, Rusija postavi na kitajsko mejo 200.000 vojakov. Zadaji čas so Kitajci zopet pomorili mnogo kristijanov in misijonarjev. Zviti Li Hung-Čang je nakrat odpotoval proti Pekinu. Pozvan je baje, da vodi kitajske čete proti mednarodnim četam.

Vojna v Južni Afriki. Blizu Pretorije je zajel Hunter 986 Burov, Burski general Botha pa je na drugem kraju pognal Roberta nazaj v Pretorijo. Iz Rustenburga se Angleži ne morejo ganiti. Angleži bi že silno radi končali vojno, a Buri se jim ne udajo in jim še vedno dajajo precej občutne udarce. Zato so ponudili generaloma Bothu in Delareya na leto 10.000 funtov šterlingov dohodkov, ako se s svojimi možmi podasta. Še več so Angleži ponudili vrlému Dewetu, ki jih najbolj nadleguje in predsedniku Steyau, a vsi so značajno izjavili, naj Angleži imajo svoj denar, Buri pa hočejo pravico.

Domače novice.

Katoliški shod. Ta teden se začne razpošiljati vstopnice za II. slovenski katoliški shod v Ljubljani. Ker bo udeležba ogromna, nujno prosimo, da vsak, kdor se namerava udeležiti katoliškega shoda, takoj prijavi udeležbo svojemu g. župniku in ob jednem pove, koliko dnij: ali vse tri dni, ali le zadnji dan. Takoj z oglasilom naj se izroči tudi vstopnina: za vse tri dni 1 K, samo za zadnji dan 50 h, za sklepni banket 3 K, za tiskano poročilo 1 K, ali pa naj jo dopošlje naravnost blagajniku na naslov: Alojzij Stare, župnik v pokoju in hišni posestnik v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 5. Dopisi, ki so v zvezi z organizacijo shoda in razna pojasnila naj se naslavlja na tajnika: dr. Evgen Lampe, semeniški prefekt v Ljubljani. Naznani naj se tudi, ali žele udeleženci prenočišča. — Pripravljalni odbor za II. slovenski katoliški shod v Ljubljani.

Jutri na Slomškovo slavnost na Ponikvo! Udeležba na jutrišnji proslavi Slomškove stoletnice obeta biti ogromna. Hrvati pridejo v ve-

likem številu. Udeležnikom iz Ljubljane naznajo, naj se odpeljejo z južnega kolodvora jutri zjutraj s sekundarnim vlakom ob 5. uri 22. minut. Naslov brzojavk je: Slomškov odbor Ponikve.

„Narodovcem“ za popotnico na Ponikvo. Zbesneli „Narodovci“ neprenehoma strastno napadajo mil. gospoda knezoškofa dr. Jegliča, ker pogumno brani katoliško vero in zavrača v jedrnatih govorih novih paganov zmote. Isto je že delal njegov vzornik Anton Martin Slomšek. Ko Antona Bonaventuro liberalci grizejo, pa Antona Martina (ker ni več živ!) te dni še nekaj slave, tolažeč se, da Slomšek ni podajal liberalcev. Toda „Narodovci“ so kratkega spomina, zato bode jako koristno, ako jim navedemo tu „Poslednje sporočilo škofa Slomška“, kot popotnico za pot na Ponikvo. Tavčarjeva in Dimnikova banda se utegne čutiti zadeto po Slomškovih besedah, ker slavni škof izvrstno biča sluge liberalne misli, a pomagati jej ne moremo. Kar je res, je res! Slomšek piše (Glej zbrane spise, IV. knj. str. 283) o katoliški cerkvi tole: „Perva je naša mati, sv. katoliška cerkev, katera nas je dojila in izredila, nas še živi in v svojem maternem krilu varuje. Poglejte, preljubi bratje! kako jo sovražni novičarji, judje in sedanji novi pagani stiskajo po svojih brezbožnih časnikih in neverskih knjižurah, po katerih svoj strup po svetu pljujejo in nevedno ljudstvo z upijanljivo pijačo svoje nevere napajajo. Radi bi našemu vernemu ljudstvu pravo katoliško vero iz serca iztergali, potem sv. cerkev med nami poderli, kako po vražje čertijo ti pomagači satanovi, temna druhal Jakobinarjev (qui constitunt ecclesiam satanae t. j. ki so prava cerkev hudičeva). Pravo vero bi radi pomandrali ter vse druge vere pred ljudmi ji enake storili s svojim mogočnim vabom „humanizma“. Šolo bi radi cirkvi odvzeli, naj bi odgojo naše mladine u svojih brezbožnih rokah imeli in jo izredili brez vere in Boga!“ — Slava Antonu Martinu Slomšku! Njegov program je naš program!

Deželni zavod za gluhomeme se bode slovesno otvoril v Ljubljani dne 1. oktobra. Na zavodu je napis dvojezičen, kar pomenja, da biva v naši deželi polovico Nemcev, ali pa, da smo Slovenci vsi gluhi in nemi in še slepi po vrhu.

Rajhenburški Harambaša ima poleg precejšnje porcije nevednosti še tudi to posebno lastnost, da se kaj rad pri farški mizi malo poživji, potem pa na farje pljuje in zabavlja. Takih tičev je bilo nekđaj več. Ko bi dr. Tavčar še tako počenjal, bi ga imenovali hinavca. Dobro delo pa stori vsak, kdor takemu človeku potegne krinko doli. Harambaši smo jo potegnili mi. Ta „pobratim duhovnov“ je v polemiki zoper naš list, ko mu je zmanjkalo tal na domači postaji, nastopil trnovo pot in prosil znanega župnika, naj mu pomaga. Posodil mu je „pobratim župnik“ prilogo „Škofijskega lista“, v kateri se baje dokazuje, da je bil sv. Jurij poseben patron Kranjske. Župnik je mislil, da hoče Harambaša postati goreč zaščitnik sv. Jurija, in zato mu je poskočil na pomoč. Debelo je pa ta teden župnik gledal, ko je čital v „Slov. Narodu“ Harambaši poslano podatke o sv. Juriju takele zabeljene: „Ali se res v cerkvi dobi vse za denar? Um Geld einen Sack voll Ablass . . . Sv. Jurija je izbacnil ljubljanski ordinarijat, ki nam je postavil v jožefinskih časih novega deželnega zaščitnika v podobi sv. Jožefa.“ — Sicer to ni resnica, da bi bil ljubljanski ordinarijat v Jožefinskih časih izbacnil sv. Jurija kot deželnega patrona in postavil sv. Jožefa, kajti že Hren in Valvazor naštevata razne patrone dežele kranjske, pa med njimi ni sv. Jurija. Vender to ni tako važno, če in kdaj je sv. Jurij bil patron, ampak imenitno je, da smo izvedeli vzrok, zakaj Harambaša časti sv. Jurija. Piše v „Narodu“: „Kadar jaz (namreč Rajhenburški Harambaša in načelnik postaje) vidim zevajočo pošast s široko odprtim žrelom pod sv. Jurijem, spomnim se zevajoče klerikalne bisage, ki je skrajno globoka, ki prebavi vse, ki je nenasitna in nikdar polna, in ki bi rada pogoltnila vse. To je trdil tudi kranjski kmet, ki je, odgovarjaje na vprašanje: kdo nima dna? odgovoril po svoji filozofiji: Babja skrinja, konjska r . . . pa

farški žakelj. In ta farški žakelj mi pride na misel vselej, ko zagledam zevajočega zmaja pod konjem sv. Jurija.“ Pod to prismojeno izjavo je v „Nar.“ podpisan „župnikov pobratim“ — Rajhenburški Harambaša. Naša zasluga je, da smo očitno pomagali razkrinkati Malovrhovega pobratima, ki se je ob enem vsiljeval za pobratima tudi župnikom, kedar je pri njih pil. No, v farovžih mu je odklenkalo. Pobratim-župnik je imel dolgo časa potrpljenje s Harambaše „bisago, ki je skrajno globoka, ki prebavi vse, ki je nenasitna in nikdar polna in ki bi rada pogoltnila vse“. Sklenil je pa zdaj, ko je spoznal tega častilca sv. Jurija, da liberalne bisage, ki nima dna (če sam noče biti Jurij), ne povabi več niti na čašo vina. Pritrdil je našim besedam: „Sv. Jurij ima pod nogami — prvega liberalca“ ter pristavil, „čigar pobratim je Harambaša“.

Nemškutarstvo po Kranjskem. Piše se nam: Kupil sem nekaj stvarij pri znanem trgovcu. Na zahtevo sem dobil račun s sledečim pečatom: Johann Razboršek, Gemischtwarenhandlung & Producten Geschäft St. Martin bei Littai (Krain). — Drugi naročnik nas zopet vprašuje: Zakaj pa je na slovenskih dopisih pečat: K. k. Bezirkshauptmannschaft Littai? — Z Gorinjskega se nam piše: V Kranjski Gori še nimamo nemške večine in vender naš župan uradom nemški dopisuje. Kranjska Gora je slovenska, zato naj župan slovenski dopisuje, ako noče, da mu kdo pošlje grablje.

Osebnosti. Amerikanski duhovnik gosp. Ivan Seliškar je prišel te dni v svoj rojstni kraj Polhov Gradec. G. Seliškar je bil dne 20. t. m. na lubanjskem vseučilišču promoviran doktorjem modroslovja. — Koncem meseca pride v Polhov Gradec ondodni rojak amerikanski škof g. Ivan Trobec s svojim nečakom g. Iv. Trobecem, ki bode v svojem domačem kraju pel svojo novo mašo. — Zdravnik g. Josip Skočir imenovan je začasnim okrožnim zdravnikom v Žužemberku. — Umrl je v Ljubljani g. Alojzij Umberger, c. kr. računski asistent pri dež. vladi, v 30. letu svoje dobe. Mladega značajnega moža je tembolj škoda, ker imamo pri dež. vladi malo zavednega narodnega uradništva. Blag mu spomin, njegovi rodovini pa naše iskreno sožalje!

Anton Aškerc in Primož Trubar. Nekaj mora človek rad imeti. Katoliških svetnikov Aškerc nima rad, norčeval se je že iz mučnikov naših v „Zvonu“. Zato se pa ogrel za luterana Trubarja. V „Zvonu“ piše Aškerc, ko opisuje življenje pokojnega pastorja dr. Elzeja, tole: „V naši beli Ljubljani bi se moral postaviti Trubarju čimprej mogoče velikanski spomenik, ki bi pričal domačinom in tujcem, kdo je stvarnik našega slovenskega življenja.“ — „Narodovi“ uredniki so nato izjavili, da te Aškercove besede podpišejo z obema rokama. Verujamo. Nikdar bi jih pa „Narodovci“ ne podpisali, ako bi Trubar ne bil verski odpadnik. Očitni bi Trubarju, ako bi bil ostal pri veri svojih očetov, da je bil verski fanatik, in da je, ne iz domoljuba, ampak v svoje proslitske namene preložil nekaj nabožnih knjig, ki človeka neumnega delajo, na slovenski jezik. Iztaknili bi tudi to, da je dr. Elze izdal obširno zbirko Trubarjevih pisem, iz katere se razvidi, da Aškercov „stvarnik slovenskega življenja“ niti enega pisma ni spisal po slovensko, ampak vse le po nemško. — Vera je tedaj tisto, kar dela navdušenje za velikanske spomenike, če ne vera naša, pa Lutrova.

Kje so cesarski zlati? „Sl. učitelj“ piše: „V 23. številki „Popotnika“ za 1. 1890 je upravni odbor „Zaveze slov učiteljskih društev“ v smislu svojega sklepa z dne 7. grudna 1890 razpisal za tri najboljše izvirne pedagoške razprave tri darila po 4, 3 in 2 cesarska zlata. Na ta razpis je poslalo pet pisateljev takratnemu uredništvu svoje razprave, katere je „Popotnikovo“ uredništvo priobčilo v letnikih 1891 in 1892, toda do danes se dotičnim pisateljem še niso prisodila darila. Radovedni smo, ali se je na zlate samo pozabilo, ali se je pa pisatelje za nos vodilo?“

Čedno gospodarstvo. Novi mesarski most, katerega so ravnokar pričeli graditi, se je nakrat podražil za 30 649 kron 46 v. Mestni inženir je zopet zavozil, ker je trdil, da je od frančiškan-

skega mostu do sv. Petra ob Ljubljani sama trda skala. Sedaj se je pa pokazalo, da je ob Resljevi cesti sama ilovica in radi tega je podjetnik novega mostu pogodbo prelomil, češ, da mu je magistrat dal napačnih podatkov, in zahteva 30 649 kron 46 v več, kakor poprej. Občinski svet je ta večji znesek dovolil, mestnemu inženirju pa ni nihče pokadil. Prav ima oni mož, ki je oni dan pred Škrjančevim „turnom“ rekel: „Ko bi se ta inženir penzioniral s 4000 gld. na leto, bi bilo mesto na leto na dobičku za 10.000 gld., mestni očetje pa bi si lahko prihranili vsako leto 100 blamaž.“ Drugi mož se je pa jezil nad stopnjicami, katere bodo napravili na Poljanskem in sv. Petra nasipu ob obeh straneh ceste na most, in je vprašal soseda, čemu je to dobro. Oni je pa odgovoril: „Zato, ker so štirje klanci več, kakor jeden klanec, kar je gotovo napredek.“

Krščanska organizacija v selški dolini. Katoliško politično društvo za selško dolino se je osnovalo preteklo nedeljo. Predsednik društva je Fr. Demšar na Češnjici, podpredsednik soriški župnik A. Jamnik, tajnik Fr. Grošelj v Železnikih.

Častno zadoščenje je dobil g. nadučitelj Gasperin v Starem trgu pri Ložu. „Sloven. Narod“ je pisal, da je bil 30. maja pri okrož. sodišču v Ložu obsojen na 30 K globe, ker je na „katoliški podlagi“ nekega otroka poškodoval. Deželno kot prizivno sodišče v Ljubljani pa ga je 5. julija oprostilo krivde in kazni.

Z magistrata. Mestnim blagajnikom je imenovan kontrolor mestne blagajne gosp. Val. Fink. — V ljubljansko občinsko zvezo so vsprejeli mestni očetje žida H. Sternberga. Ogibajmo se Židov! — Meščan je postal kleparski mojster g. Al. Lenček.

Civilna godba v Ljubljani nastopi že do 1. oktobra. Obč. svet je dal godbi letne podpore 8000 K, meščani so doslej nabrali 2000 K. Stroški za godbo bodo na leto znašali 12.000 K. Angaževanih je že doslej 20 godcev, ki večinoma služijo še pri vojaških godbah.

Zid ob Virantovem vrtu bodo podrli in bo Kranjska hranilnica ondi zidala lično ograjo z vhodom iz Trubarjevih ulic.

Sokolska slavnost v Celju. Namestništvo v Gradcu je potrdilo odredbo celjskega magistrata in celjskega glavarstva, s katerima se je prepovedala za dan 15. avgusta naznanjena sokolska slavnost, in proti kateri je „Celjski Sokol“ vložil pritožbo. V območju mesta ta dan ni smeti nositi ni društvene obleke, ni društvenih znakov ter se tudi zastave ne smejo razobesiti. Nemčurstvo je zopet enkrat zmagalo in nemški oholosti in nasilstvu je zopet enkrat zadoščeno.

Zgodovino 17. pešpolka namerava izdati poveljstvo imenovanega polka v Ljubljani, če se oglasi dovolj naročnikov.

Bratovščina sv. Cirila in Metoda se je preteklo nedeljo udeležila s svojo lepo zastavo procesije pri sv. Jakobu v Trstu. Škof je poskrbel, da se niso izpolnili naklepi Lahov, ki so hoteli, da se zastava slovenske bratovščine ne sme udeležiti sprevoda. Slovencev je prišlo toliko k procesiji, da si Lah niso upali napraviti nobene demonstracije.

Suša in pomankanje vode vlada v večih krajih postojnskega in logaškega okraja.

Zdravilišča. V Kneippovo zdravilišče v Kamniku znaša letos število dosedanjih gostov 500 oseb. Mnogo je ondi Hrvatov. — Na Bledu je bilo dosedaj v letošnji sezoni 1200 gostov.

Nesreča pri vojaški vaji se je pripetila dne 26. t. m. o nadzorovanju ekscelence F. Z. M. Succovatija. Ko je husarski polk — 3. eskadrona — napravil pri vaji atako na pešce, skrite v gozdu, se je tudi konj Succovatovega pobočnika, gener. štabnega stotnika Arturja Hausnerja, spustil v dir ter se zamešal med husarske konje tako nesrečno, da je Hausner padel s konja in je drla cela eskadrona konj preko njega. O tem je bilo nesrečniku desno oko popolnoma uničeno ter ubita lobanja.

Velika nesreča. Dne 28. t. m. so bili na nekem travniku pri Bukovju v postojnskem okraju na delu kosci in grabljevke. Ob dveh popoldne je nastala nevihta in delavci so hiteli pod neko drevo. Tu je udarila strela med nje

ter je omamila vse. Nesrečnikom na pomoč je prihitel neki mož, ki je 5 oseb srečno priklical zopet k zavesti. Franjo Mohar, posestnik iz Bukovja, pa je obležal mrtev in je zapustil petero otrok. Tudi vsi drugi so bili več ali manj poškodovani, najbolj Anton Mohar, brat ubitega, ki je poškodovan na obeh.

Z Vrhničke. O nas se mako čuje, dasi ravno je malokje kmečka inteligenca v tako lepem cvetju, kakor ravno pri nas. Te dni se veliko govori, kako razsodno in nepristransko se je delila podpora za obiskovalce pariške razstave. Tudi pri nas se je oglasilo nekaj prisilcev, med drugimi priznani tehnični urar Oblak, ki se je z lastno pridnostjo povspel do veljave. Podpore je pričakoval tudi poznati brodar, ki je svoj čas strašil s parnim čolnom po Ljubljani, in kateremu je Pariz še iz prejšnjih časov priljubljeno mesto. Toda slavna komisija ju ni upoštevala, pač pa je podelila podporo nekemu siromaku, čegar oče mora sedeti na stotisočaku, mlademu Tomšičevemu Mihčetu. Da se je ta mladič, ki tiči do vratu v denarjih, polakomnil podpore, katera je bila sprva namenjena ubožnejšim, zmožnim ljudem, to je osupnilo vsakega Vrhničana. Javno se govori, da je dobil podporo po posredovanju vrhniškega triumvirata pri kmetski posojilnici. A ne bodimo prenašli, pripoveduje se namreč, da je tudi Mihčeta že sram, in da bode podaril tisto svoto vrhniškemu siromakom, kadar se vrne iz Pariza. Če bode to storil, ga bode mo očitno pohvalili. — Zadnji shod v našem „Katoliškem Domu“ kaže že lepe posledice. V kratkem se pokažejo blagodejni uspehi, o katerih bode poročali pozneje. Naši načrti liberalčki sedaj ne vedo, kaj bi počeli. Stikajo svoje brihtne glavice skupaj, a ne pomaga jim kar nič. V kratkem bode za vselej odklenkalo vrhniškemu liberalstvu in hinavstvu, in če uporabi lekarnar Hočev var tudi vsa svoja mazila, ki jih premore, — ne spravi ga več na noge. Vrhničan.

Vlak povozil je na postaji Sava delavko Marijo Anton, pri Miramaru poleg Trsta pa 22letnega Antona Pertota iz Trsta.

Morski pes — odgriznil nogo. Iz Volovskega pišejo „Naši Slogi“, da je te dni neki delavec iz kamenoloma šel v morje kopat se. Ker ga ni bilo dolgo nazaj, šli so ga njegovi tovariši iskat. In našli so ga — mrtvega in brez noge. Gotovo mu jo je odgriznil morski pes, ki se je one dni klatil okolu luke. Mrtvega delavca so prenesli na pokopališče na Volovskem, kjer je bil pokopan.

Drobne novice. Porotno zasedanje v Ljubljani se zopet prične 3. septembra. — Toča je v Bučki vse pobila. Istotako je klestila okolu Janč, med Savo in Krko v krškem okraju. — Vlak je povozil v četrtek mej postajama Logatec Planina nekega železniškega čuvaja. — Pri višarijskem mostu se je ubil 27. letni kolesar Avgust Cappelaro iz Beljaka. — Dolenjska železnica ima od novega leta sem za 500 gld. na kilometer manj dohodka kot lani. — Jutri praznuje „Slovansko pevsko društvo“ v Trstu svojo 10letnico. — V Trstu se je soproga zdravnika dr. Fanota z zdravniško lanceto umorila. — Občinske volitve v Vipavi so že tretjič ovržene.

Primorski iredentari so ob umoru laškega kralja pokazali, kaj so. K seji isterskega dež. zbora in občinskega sveta tržaškega so laški zastopniki prišli v žalnih oblekah. V isterskem dež. zboru je glavar govoril sožalni govor in se pri tem solzil po „našem kralju“. Razborovališča se vije črna zastava. Tržaški občinski svet je italijanski vladi izrekel sožalje, položil je venec na Umbertovo krsto ter sklenil vso mestno hišo črno dekorirati in ob pogrebu tudi vse svetilke po mestu. Avstrijsko vojaško godbo so Lahoni napadli, češ, da sedaj ne sme igrati, ko je kralj vseh Lahov na mrtvaškem odru.

Obsojena nemška „burša“. Nemškonacionalna dijaka v Gradcu Geza Kodelli in Ludvik Bast iz Laškega trga sta bila nedavno v Gradcu obsojena, ker sta zasramovala slovanske visokosolce ter dvema izbila klobuka z glave. Kočella je dobil šest tednov zapora, Bast pa 200 kron globe. Ko bi se tako resno postopalo proti nemškim izzivalcem v Celju, bi bil pa mir.

Konkurz je napovedal tukajšnji nemški trgovec z jestvinami J. C. Praunseis, s katerim se je naš list večkrat pečal. Pasiva znašajo baje okolu 38 000 K.

Umrl je danes v Ljubljani pasar gospod Zadnikar.

Najnovejše vesti.

„Učiteljski tovariš“ in Slomšek. Anton Martin Slomšek, katerega bode slavilo jutri tudi slovensko učiteljstvo, je pisal: „Šola brez cirkev je ledenici podobna, u kateri prave svetlobe in toplote ni. Šola ljudska le tam cvete, kder duhovski pastirji čez šolo svojo roko skerbno derže... Sv. cirkev je bila šoli vselaj dobra mati, oh, naj bi šola bila cirkvi tudi tako zvesta in hvaležna hčer. Poduk in verskonravna odgoja morata složno napredovati; ves učeniški stan, šolski učitelji in dušni pastirji naj bodo z ljubeznijo zvezano Eno“. — Kako pa piše „Učiteljski Tovariš“?!

„Pons asinorum“ je postal „Učiteljski Tovariš“. Kdor ne verjame, naj vzame v roko zadnjo številko tega lista, ki je nekaj groznega. Na eni strani se čita, da boj med učiteljstvom in duhovstvom ne more več prenehati, dokler duhovski stan ne izgine popolnoma ali pa ne postane suženj učiteljskega stanu, in da pod krilom sedanjih zakonov more učitelj izpodkopati vpliv duhovnov, dokler se ne zruši klerikalno gospodarstvo. Na drugi strani, da je oslarija dovršena, pa opisuje isti list, kakšni učeniški so (liberalni!) učitelji, ter pravi: „Znani so nam n. pr. slučajji, da je z zavzetimi očmi ostrmel novinec učitelj-enorazredničar, ko je dospel na svoje mesto, prebiral razne spise, nakopičene v omari, ter prijel v roko tiskovine: „Vložni zapisnik“, „Razrednica“, „Tednik“, „Šolska matica“... same španske vasi! — Stopiti je moral k bližnjemu starejšemu tovarišu, da ga je poučil, čemu so ti papirji in kako mu je z njimi ravnati.“ — In ljudje, ki so celo v svoji stroki tako modri naj bi usužnjili ali uničili ves dubovski stan, odlični stan, kateremu, kakor „Učiteljski Tovariš“ sam priznava, se posvečuje od leta do leta polovica slovenskih umov! Naj nam Jakec in Lukec ne zamerita, če jima glasno povemo, čemur pritrdi tudi vsak učitelj, ki ima še nekoliko možganov v glavi, da so te klobasarije v „Uč. Tovarišu“ — „pons asinorum“. Pri takem glasilu mora biti „učiteljstvo vekovečno slabše od duhovnika“, „mora nazadovati“, „zakaj kvaliteta in kvantiteta naraščaja vedno, od leta do leta slabeva“.

„Societa nera“ (družba anarhistov) je na Laškem domača stvar. To je čisto naravni razvoj. Vlada je preganjala „črne“, sedaj ima črne družbe. Da je kralj postal žrtev zarote „črne družbe“, priznavajo celo liberalci. Odpreti je morala oči policija, kar prej ni hotela. Zaprla je več sto oseb črne družbe in našla mnogo važnih pisem. Učence te „novodobne šole“ so odpeljali v Milan. Zaprli so tudi ljubimko oženjenega Bressija, 17letno Emo Quazzo, kar dokazuje, da je korup-

cija v deželi „napredka“ v cvetu. Tak napredek hočejo uvesti tudi pri nas liberalni učitelji.

Pariz, 4. avgusta. Napadalec na perzijskega šaha je Francois Salsou. Rojen je bil l. 1876. v Montolaurju na Francoskem. Bil je radi anarhističnih agitacij že obsojen.

Milan, 4. avgusta. Iz Rima se poroča, da je nekdo streljal na kneza Baldisero Odeschalchija v Marinelli. Knez je težko ranjen. Odeschalchijeva družina je ena prvih v Italiji. — Napad na kralja je bil že preje nameravan. V nedeljo zjutraj so že kralja zasledovali, ko je šel k maši v domači kapeli. Anarhist Quintovalle je bil določen, da umori kraljico Margerito. Iz Amerike so dobili pisma, ki vprašujejo, ali je kralj že mrtev.

Rim, 4. avgusta. V občinskem svetu Catania je prišlo do vročega boja mej večino in socialno-demokratskimi zastopniki, ki so bili proti sožalni adresi. Občinstvo je vdrlo v dvorano in pometalo socialno-demokratske zastopnike iz zborovalnice.

Razne stvari.

Princesinja in tovarnar. Princesinja Klara bavarska se bode poročila z mladim tovarnarjem Klettom. Nevesta je stara 26 let.

Občina brez otrok. V vališkem Kantonu na Švicarskem je občina Aussebin, ki ima kakih 60 prebivalcev. 32 let tu ni bilo nobene poroke in najmlajši prebivalec je star 17. let.

Slovenci v Ameriki. Neki v Ameriki bivajoči Slovenec je preračunal, da se nahaja vseh Slovencev v Zjedinenih državah okoli 90 tisoč, ki pa so z malimi izjemami le delavci. To dejstvo dovolj kaže, kako bridka vloga nam je doma prisojena pod vladajočim zistemom in nespo- sobnostjo vodilnih politikov.

Zahvala.

Za mnogobrojno izkazano sočutje povodom bolezni in prerane smrti našega iskreno ljubljene- ga sina, ozroma brata in svaka gospoda

Alojzija Umbergerja,

c. kr. rač. asistenta pri dež. vladi,

izrekamo tem potom srčno zahvalo sosebno visokorodnemu gospodu dež. predsedniku ekscelenci baronu Heinu, gg. uradnikom, kakor vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za spremstvo dragega, nepozabnega pokojnika in za darovane krasne vence.

Zahvaljujemo se tudi slavnemu telovadnemu društvu „Sokol“ za častno spremstvo in gospodom pevcem slavne „Glasbene Matice“ za tolažilno, lepo petje.

Preblyagega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev!

V Ljubljani, dne 4. avgusta 1900.

Žalujoča rodbina Umberger.

Zobozdravnik

univ. med.

dr. A. Praunseis

ordinuje od dne 8. avgusta t. l. za vsa zobozdravniška opravila vsak dan od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne

na Marijinem trgu št. 2 v Ljubljani.

Za uboge brezplačna ordinacija vsaki dan od 8.—9. ure dopoldne.

Dva pridna krepka dečka

se vsprejmeta za kolarska vajenca pri **Ivanu Intihar-ju**, kolarju na Studencu (Ig) pri Ljubljani. 34 (3-1)

Zobozdravniški in zobotehnični atelje.

Zobozdravnik

med. univ.

dr. Rado Frlan,

špecialist za porcelanaste in zlate plombe, zlate krone in spone, zlata zobovja etc. naznanja slavnemu občinstvu, da je od 15. julija naprej pri njem zobni tehnik **Otto Seydl**, bivši asistent v ateljeju zobozdravnika Schweigerja v hotelu pri Maliču. 33 (3-1)

Slovinci pozor!

Zahtevajte povsod

nogavice, rokavice,

jopiče in vse vrste

pletenin iz

D. Hribar-jeve tovarne

To domače blago je trpežno, ceno in se kosá z vsakim drugim izdelkom bodisi katerekoli konkurence.

Slovenski trgovec.

Domača umetnost!

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

Andrej Rovšek

v Ljubljani Kolodvorske ulice št 22
v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.

10 (20)

Priznalno pismo:

Blagorodni gospód! Altar presv Trojice, katerega ste naredili za tukajšnje župno cerkev, je pravi umotvor ter kaže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravlja izvanredno prijeten utis in hvali svojega mojstra. Vsled tega Vam izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si štejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani

Martin Poljak,
župnik

Ajdovec, 20. okt. 1899.

Pozor!

Mizarstvo
ustanovil
IGNACIJ ROTTAR
mizar v srednji Vasi pri Goričah
pošta Kranj.
Izvršuje vsa dela točno
po naročbi.
Pozor!

28 (5)

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Najnižje cene

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

„Slovensko vinogradniško društvo“

priporoča slavnemu občinstvu in osobito gg. duhovnikom svojo bogato zalogo **doma prešanega dolenjca**, potem **istrijanaa** in **štajerca**, ter finega desertnega vina v steklenicah t. j. **ljutenberžana**, **bakarsko vodico**, **refoško** in **muškata**.

Vsa vina so pristna, znanstveno preiskana in zanesljivo pri sv. maši porabna.

Preiskovalna spričevala vsikdar na razpolago resnim kupcem.

Naroča se pod naslovom:

81 3)

„Slovensko vinogradniško društvo“ v Ljubljani.

Kathreiner

je samo pravi v znanih

Kathreinerjevich zavojih!

Zatoraj nikoli v odprtih ali v drugih za prevranje računajočih ponarejenih zavojih.

Kathreiner Kneippova sladna kava
je najokusnejša, kakor tudi edino zdrava in zraven tega najcenejša primes k bobovi kavi.

Kathreiner Kneippova sladna kava
bode z veseljem in z vedno raztočem učinkom v stotisoč družinah použita.

Kathreiner Kneippova sladna kava
je tam, kjer se zavoljo zdravja bobova kava prepove, najboljši nadomestek.